

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

październik-listopad-grudzień

Nr 45
(4/2018)

WYDZIAŁ ZAMIEJSKOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZĘPURKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CWIKŁA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JULDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Akademy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walentyn GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 |
e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Spis treści

Artykuły

LESZEK ĆWIKŁA *Respublica bene ordinata. Udział elit prawosławnych w życiu politycznym w Rzeczypospolitej w XV – XVIII w. (część II)* | 11

DARIUSZ BRAKONIECKI *Oddolna działalność obywatelska jako element pozapaństwowych form ochrony bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Zagadnienia administracyjnoprawne* | 27

PAWEŁ BUCOŃ *Formy wykonywania zawodu radcy prawnego* | 37

MARIUSZ Z. JĘDRZEJKO, MIROSŁAW REWERA, KAJA KASPRZAK *Stosunek Unii Europejskiej oraz niektórych państw UE do marihuany. Regulacje prawne w wybranych krajach członkowskich* | 52

KAROL JUSZKA *Czynniki dotyczące podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych* | 74

MIROSŁAW KOPEĆ *O potrzebie wprowadzenia pisemnej interpretacji przepisów dotyczących prawa do emerytury* | 85

MAREK STYCH *Wybrane aspekty prawne i organizacyjne transportu zwierząt gospodarskich* | 96

DARIUSZ ŻAK *Prawne zasady przetwarzania danych osobowych* | 111

SEBASTIAN BAJON *Upadłości i restrukturyzacje w Polsce – wybrane aspekty prawne i statystyki postępowań* | 127

AGATA KACZYŃSKA - KRAL *Między rzeczą a energią – refleksja nad obecnym modelem „sprzedaży” niematerialnego egzemplarza programu komputerowego* | 142

ROBERT KAROWIEC *Aspekt porównawczy Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (w zakresie ochrony praw społeczno-ekonomicznych) z innymi aktami międzynarodowymi o podobnym znaczeniu* | 153

ADAM KARPIŃSKI *Kultura remiksu i dozwolony użytek w prawie autorskim* | 173

AGNIESZKA LASOTA *Komercjalizacja wizerunku a media społecznościowe* | 183

BARTŁOMIEJ ORĘZIAK *Ograniczenia linkowania w Internecie w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – analiza orzeczenia z dnia 14 czerwca 2017 roku w sprawie C-610/15* | 199

PRZEMYSŁAW PASIERB *Jednolity rynek cyfrowy jako narzędzie harmonizujące wewnątrzspółnotowe korzystanie z własności intelektualnej* | 220

ARTUR TIM *Mandatory Disclosure Rules w Unii Europejskiej - wybrane aspekty regulacji z perspektywy polskiej, niemieckiej i brytyjskiej* | 235

MICHAŁ JĘDRZEJCZYK *Aktualne zasady i kontrola planowania finansowego* | 257

JACEK LEWKOWICZ *Ekonomia kosztów transakcyjnych w teorii i praktyce – integracja pionowa elektrowni z kopalnią węgla brunatnego* | 274

MIROSLAW MACHNACKI *Wykorzystanie rachunkowości rolnej w wycenie efektów zewnętrznych w rolnictwie* | 290

JUDYTA PRZYŁUSKA-SCHMITT *Organizacja zabezpieczenia emerytalnego w Niemczech* | 303

Glosa

SZYMON ROŻEK *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., II CSK 520/16* | 322

Tekst źródłowy

ARTUR LIS *Uchwały synodu łęczyckiego z 1257 roku* | 334

Sprawozdanie

ARTUR LIS *Ogólnopolska konferencja naukowa „Polonia Restituta. Dekalog dla Polski w 100-lecie odzyskania niepodległości: Kultura i Tożsamość”, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (Lublin, 10.12.2018 r.)* | 340

Contents

Articles

LESZEK ÓWIKŁA *Respublica bene ordinata. Participation of Orthodox Elite in political life in the 15th and 18th century Republic. (part II)* | 11

DARIUSZ BRAKONIECKI *Grassroots active citizenship as an element of non-government forms of security protection of local community. Administrative and legal issues* | 27

PAWEŁ BUCOŃ *The Forms of Practising as a Legal Adviser* | 37

MARIUSZ Z. JĘDRZEJKO, MIROSŁAW REWERA, KAJA KASPRZAK *The attitude of the European Union and some EU countries to marijuana. Legal regulations in selected member countries* | 52

KAROL JUSZKA *Factors connected with resume preparatory criminal proceedings in the judgments issued by the Supreme Court and common courts* | 74

MIROSŁAW KOPEĆ *The need to introduce a written interpretation of the provisions on the right to a retirement pension* | 85

MAREK STYCH *Livestock Transport: Selected Legal and Organizational Issues* | 96

DARIUSZ ŻAK *Legal rules for the processing of personal data* | 111

SEBASTIAN BAJON *Bankruptcies and restructurings in Poland – a selected legal aspects and statistics of proceedings* | 127

AGATA KACZYŃSKA - KRAL *Between thing and energy - a reflection on the current “selling” an intangible copy of a computer program model* | 142

ROBERT KAROWIEC *The comparative aspect of the Charter of Fundamental Rights of the European Union (regarding the protection of socio-economic rights) with other international acts of similar importance* | 153

ADAM KARPIŃSKI *The remix culture and permitted use in copyright law* | 173

AGNIESZKA LASOTA *Commercialization of the image and social media* | 183

BARTŁOMIEJ ORĘZIAK *Restrictions of linking on the Internet in the light of the case law of the Court of Justice of the European Union - an analysis of the judgment of 14 June 2017 in Case C-610/15* | 199

PRZEMYSŁAW PASIERB *The Digital Single Market as a tool harmonizing the inter – community use of intellectual property* | 220

ARTUR TIM *Mandatory Disclosure Rules in the European Union - remarks from the Polish, German and British perspective* | 235

MICHAŁ JĘDRZEJCZYK *Current principles and control of financial planning* | 257

JACEK LEWKOWICZ *Transaction costs economics in theory and practice – vertical integration of powerplants and coal mines* | 274

MIROŚLAW MACHNACKI *The role of accounting in the valuation of external effects in agriculture* | 290

JUDYTA PRZYŁUSKA-SCHMITT *The organization of pension security in Germany* | 303

Gloss

SZYMON ROŻEK *Gloss to the Decision of the Supreme Court from 25 May 2017, II CSK 520/16* | 322

Source text

ARTUR LIS *The resolutions of the Synod of Łęczyca from 1257 year* | 334

Report

ARTUR LIS *National scientific conference „Polonia Restituta. Decalogue for Poland on the 100th anniversary of regaining independence: Culture and Identity”* | 340

Karol Juszka

Czynniki dotyczące podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych

Factors connected with resume preparatory criminal proceedings in the judgments issued by the Supreme Court and common courts

I. Wstęp

Problematyka podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego jest związana z wzięciem pod uwagę czynników warunkujących skuteczne procedowanie na poszczególnych etapach postępowania. Trafnie podkreśla Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 października 2017 r., że zasada skargowości nie ogranicza sądu w ustaleniach szczegółowych elementów faktycznych zdarzenia opisanego w akcie oskarżenia, ani w prawnej ocenie zarzucanego czynu. Z istoty tej fundamentalnej dla procesu karnego zasady wynika bowiem, że opis czynu zawarty w zarzucie skargi uprawnionego oskarżyciela stanowi jedynie procesową hipotezę, podlegającą ustawicznej weryfikacji w toku sądowego postępowania dowodowego. Rezultatem tych czynności oraz ocen dokonanych przez sąd jest opis czynu przypisanego oskarżonemu w orzeczeniu kończącym postępowanie¹. Z niniejszym postanowieniem koresponduje stanowisko wyrażone w innym postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2017 r., w którym stwierdzono, że wniosek o ściganie może być złożony na każdym etapie postępowania. Jedyny warunek skutecznej konwalidacji czynności w tym zakresie

¹ Postanowienie SN z dnia 25 października 2017 r., sygn. IV KK 85/17, LEX nr 2427177.

odnosi się do przedawnienia karalności przestępstwa ściganego na wniosek. Istota niniejszego problemu sprowadza się zatem do kwestii, czy w okresie przed nastąpieniem przedawnienia doszło do przedstawienia podejrzanym zarzutu².

Celem niniejszego artykułu jest prezentacja czynników dotyczących podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Prezentacja omawianej tematyki zostanie przedstawiona w aspekcie wpływu tych czynników na dopuszczalność wszczęcia i prowadzenia tego postępowania, zakresu jego prowadzenia oraz skuteczności wykorzystania jego wyników.

II. Prezentacja czynników dotyczących podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego

Na początku rozważań należy zaznaczyć, że wskazane w art. 17§1 k.p.k. negatywne przesłanki procesowe odnoszą się zarówno do etapu wszczęcia, jak i kontynuowania postępowania już wszczętego, co oznacza, iż winny być uwzględniane przez sąd z urzędu na każdym etapie sprawy, w tym w toku postępowania odwoławczego³. Skuteczne powołanie się na ujemną przesłankę procesową w postaci powagi rzeczy osądzonej, prowadzące do umorzenia postępowania toczącego się ponownie w odniesieniu do tego samego przedmiotu procesu, wymaga rzeczywistego istnienia wcześniejszego orzeczenia rozstrzygającego o tym samym przedmiocie i zakresie odpowiedzialności karnej⁴. Nie jest dopuszczalne ponowne ściganie tej samej osoby za ten sam czyn przestępny, choćby z innym oskarżycielem i w innym postępowaniu⁵. W odniesieniu do przyczyn umorzenia zasadnie wskazuje R.A. Stefański, który zwraca uwagę, że w wypadku, gdy nie wykryto sprawcy, umorzenie postępowania z powodu niewykrycia sprawy może nastąpić tylko wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że przestępstwo zaistniało, a więc nie wchodzi w grę przyczyny wymienione w art. 17§1 pkt 1-4, 6, 10 lub abolicja; w razie wystąpienia którejkolwiek z tych przyczyn ma ona pierwszeństwo przed niewykryciem sprawcy.

² Postanowienie SN z dnia 30 maja 2017 r., sygn. IV KK 171/17, LEX nr 2327875.

³ Postanowienie SN z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. V KK 281/15, LEX nr 1946390.

⁴ Postanowienie SN z dnia 23 sierpnia 2007 r., sygn. IV KK 206/07, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” [dalej: OSNwSK] 2007, nr 1, poz. 1856, M. Rogalski, *Tożsamość czynu w procesie karnym*, „Państwo i Prawo” [dalej: PIP] 2005, nr 6, s. 49-64; M. Rogalski, *Zasada ne bis in idem w polskim procesie karnym*, „Studia Prawnicze” 2007, nr 2, s. 75.

⁵ M. Rogalski, *Glosa do postanowienia SN z dnia 28 października 2009 r.*, I KZP 21/09, „Orzecznictwo Sądów Polskich” [dalej: OSP] 2011, nr 1, poz. 1.

W pełni należy podzielić pogląd, że przy zbiegu braku ustawowych znamion czynu zabronionego i przedawnienia wskazuje się tę pierwszą, gdyż nie może wygasnąć karalność czynu, który nie jest przestępstwem⁶.

Zasadniczym tytułowym czynnikiem jest problematyka wyjścia poza granice oskarżenia oraz powiązana z nią problematyka tożsamości czynu. Przedmiotowa tożsamość czynu jest warunkiem przyjęcia stanu prawomocności materialnej a nie jest tym warunkiem tylko wzajemne podobieństwo, identyczna kwalifikacja prawna, czy pomieszczenie zachowań w tożsamym przedziale czasowym⁷. Nie ma tożsamości czynu, zatem i powagi rzeczy osądzonej, gdy okresy przestępstwa (znęcania) pokrywają się ze sobą tylko częściowo, to jest okres objęty wyrokiem późniejszym wykracza poza okres przyjęty w wyroku wcześniejszym, choćby ich początek był jednoczesny⁸. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych podkreśla, że nie stanowi wyjścia poza granice oskarżenia, jeżeli czyn przypisany oskarżonemu w wyroku, mimo zmienionej kwalifikacji prawnej, według rozsądnej życiowej oceny dotyczy tego samego zdarzenia historycznego - faktycznego, tego samego czynu w znaczeniu ontologicznym, które stanowiło podstawę zarzutu określonego w akcie oskarżenia⁹. Znaczenie określenia „zdarzenie historyczne” obejmuje opisane w skardze wniesionej przez prokuratora zdarzenie faktyczne. Zdarzenie historyczne jest przy tym pojęciem o szerszym znaczeniu niż pojęcie „czynu” oskarżonego, polegającego na jego działaniu lub zaniechaniu¹⁰. Nie narusza granic skargi ukształtowanych wniesionym aktem oskarżenia dokonana przez sąd modyfikacja sposobu działania sprawcy, zakładająca odmienność przedsięwziętych czynności, a w szczególności fizycznych przejawów aktywności oskarżonego¹¹, co do dni podejmowania czynności sprawczych ujętych w opisie czynu zarzuconego

⁶ R.A. Stefański, *Zbieg przyczyn umorzenia postępowania przygotowawczego*, „Prokuratura i Prawo” [dalej: Prok. i Pr.] 2000, nr 4, s. 70-78.

⁷ Postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2018 r., sygn. III Ko 71/17, LEX nr 2434423.

⁸ Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 marca 2005 r., sygn. II AKo 12/05, „Kraakowskie Zeszyty Sądowe” [dalej: KZS] 2005, nr 3, poz. 27.

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lipca 2018 r., sygn. III AKa 13918, LEX nr 2524904; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. III AKa 298/16, LEX nr 2423353; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. II AKa 367/15, LEX nr 2071581; Postanowienie SN z dnia 25 października 2012 r., sygn. IV KK 87/12, LEX nr 1226759.

¹⁰ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. II AKa 367/15, LEX nr 2071581; Wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II KK 109/14, „Biuletyn Prawa Karnego” [dalej: Biul.PK] 2015/1/12-18.

¹¹ Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. V KK 172/17, LEX nr 2350676; Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II AKa 328/14, LEX nr 1621280; Wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., sygn. V KK 4/09, LEX nr 486533, Postanowienie SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., sygn. V KKN 111/01, LEX nr 51844.

oskarżonym¹² utrzymująca nie tylko tę samą kwalifikację¹³, rodzaj przestępstwa¹⁴, różności dóbr prawnych naruszonych czynem¹⁵, przedmiot zamachu¹⁶, identyczność kręgu osób oskarżonych o udział w zdarzeniu, a także tożsamość określenia jego czasu i miejsca¹⁷, tożsamość osoby oskarżonego i pokrzywdzonego¹⁸ czy wreszcie zamiar sprawcy¹⁹. Sąd Apelacyjny w Łodzi wskazał, że tożsamość czynu jest wyłączona w następujących sytuacjach: 1) nastąpiła zmiana osoby sprawcy; w tym samym postępowaniu, skierowanym przeciwko jednej osobie, nie może być wydane orzeczenie w stosunku do innej osoby (zasada identyczności oskarżonego), 2) nastąpiła zmiana dobra prawnego (przedmiotu ochrony), 3) nastąpiła zmiana

¹² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 listopada 2012 r., sygn. II AKA 89/12, LEX nr 1237951.

¹³ Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. V KK 172/17, LEX nr 2350676; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. II AKA 155/15, LEX nr 2019905.

¹⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. II AKA 367/15, LEX nr 2071581.

¹⁵ Wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II KK 109/14, Biul.PK 2015/1/12-18; Wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2010 r., sygn. II KK 186/10, LEX nr 619624.

¹⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. III AKA 298/16, LEX nr 2423353; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., sygn. III AKZ 618/17, „Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach” [dalej: Biul.SAKA] 2017/4/14; Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. V KK 172/17, LEX nr 2350676; Postanowienie SN z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. III Ko 75/16, LEX nr 2238694; Wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II KK 109/14, Biul.PK 2015/1/12-18; Postanowienie SN z dnia 1 marca 2013 r., sygn. V KK 394/12, LEX nr 1294462; Postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., sygn. III KK 97/10, LEX nr 846041.

¹⁷ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. III AKA 298/16, LEX nr 2423353; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., sygn. III AKZ 618/17, Biul.SAKA 2017/4/14; Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. V KK 172/17, LEX nr 2350676; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. II AKA 367/15, LEX nr 2071581; Wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II KK 109/14, Biul. PK 2015/1/12-18; Postanowienie SN z dnia 21 sierpnia 2012 r., sygn. III KK 217/12, Wyrok SN z dnia 13 października 2011 r., sygn. IV KK 193/11, LEX nr 1027190; Postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., sygn. III KK 97/10, LEX nr 846041; Wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., sygn. V KK 4/09, LEX nr 486533; Postanowienie SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., sygn. V KKN 111/01, LEX nr 51844.

¹⁸ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lipca 2018 r., sygn. III AKA 139/18, LEX nr 2524904; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., sygn. III AKZ 618/17, Biul.SAKA 2017/4/14; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. II AKA 367/15, LEX nr 2071581; Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II AKA 328/14, LEX nr 1621280; Wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II KK 109/14, Biul.PK 2015/1/12-18; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 2 czerwca 2014 r., sygn. II AKA 38/14, LEX nr 1477302; Wyrok SN z dnia 13 października 2011 r., sygn. IV KK 193/11, LEX nr 1027190; Postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., sygn. III KK 97/10, LEX nr 846041.

¹⁹ Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. V KK 172/17, LEX nr 2350676; Postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., sygn. III KK 97/10, LEX nr 846041.

osoby pokrzywdzonego i równocześnie wystąpiła jakakolwiek różnica dotycząca miejsca czynu, czasu czynu, przedmiotu wykonawczego lub ustawowych znamion czynu, 4) nie doszło do zmiany osoby pokrzywdzonego, ale ujawniły się co najmniej trzy różnice dotyczące miejsca czynu, czasu czynu, przedmiotu wykonawczego lub ustawowych znamion czynu, 5) w porównywalnych określeniach czynu zachodzą różnice tak istotne, że wedle rozsądnej życiowej oceny nie można ich traktować jako tego samego zdarzenia faktycznego²⁰. Zatem granice oskarżenia są zachowane wtedy, gdy w miejsce czynu (bądź czynów) zarzucanego, w ramach tego samego zdarzenia faktycznego (historycznego) można przypisać oskarżonemu czyn ze zmienionym opisem, czy nawet oceną prawną, ale mieszczący się w tym samym zespole zachowań człowieka, które stały się podstawą poddania w akcie oskarżenia przejawów jego działalności wartościowaniu z punktu widzenia przepisów prawa karnego materialnego²¹. Tylko skazanie za czyn inny niż zarzucany, a więc stanowiący odmienne zdarzenie w tymże znaczeniu, byłoby naruszeniem zasady skargowości i stanowiłoby uchybienie procesowe o charakterze bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439§1 pkt. 9 w zw. z art. 17§1 pkt. 9 k.p.k.)²².

Przykładem przedstawianej przez orzecznictwo instytucji związanej z problematyką podejmowania na nowo postępowania karnego jest czyn ciągły. Istota czynu ciągłego i powaga rzeczy osądzonej sprowadza się do akceptacji, że niedopuszczalne jest prowadzenie postępowania wtedy, gdy miałyby ono dotyczyć zachowania będącego elementem składowym i mieszczącego się w ramach czasowych czynu ciągłego, za który sprawca został prawomocnie skazany. Prawomocne skazanie za czyn ciągły rodzi bowiem powagę rzeczy osądzonej, co wyklucza przypisanie skazanemu kolejnych, takich samych jednostkowych zachowań z okresu opisanego w prawomocnym wyroku²³. Jedynie wówczas, gdy sąd uznał, że objęte jednolitym

²⁰ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2012 r., sygn. II Aka 69/12, LEX nr 1237100.

²¹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. II Aka 367/15, LEX nr 2071581.

²² Postanowienie SN z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. III Ko 75/16, LEX nr 2238694.

²³ Postanowienie SN z dnia 27 września 2013 r., sygn. II KK 221/13, LEX nr 1375162, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 lipca 2013 r., sygn. II Ko 87/13, KZS 2013, nr 7-8, poz. 48; Wyrok SN z dnia 19 lutego 2011 r., sygn. II KK 23/13, LEX nr 1277707; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 września 2012 r., sygn. II Aka 264/12, KZS 2013, nr 4, poz. 48; Wyrok SN z dnia 5 stycznia 2011 r., sygn. V KK 64/10, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karne i Wojskowa” [dalej: OSNKW] 2011/2/14; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 grudnia 2010 r., sygn. II Aka 191/10, KZS 2011, nr 4, poz. 37; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 lipca 2010 r., sygn. II Aka 138/10, KZS 2010, nr 12, poz. 54; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 lipca 2010 r., sygn. II Aka 55/10, LEX nr 628242; Wyrok SN z dnia 26 lipca 2007 r., sygn. IV KK 153/07, OSNwSK 2007/1/1735; Wyrok SN z dnia 25 maja 2005 r., sygn. III KK 95/05, OSNwSK 2005/1/1061; Uchwała SN z dnia 21 listopada 2001 r., sygn.

zamiarem zachowania oskarżonego stanowią jeden czyn zabroniony w rozumieniu art. 12 k.k., zakres powagi rzeczy osądzonej wyznaczony jest ustalonym w wyroku skazującym lub warunkowo umarzającym czasem jego popełnienia²⁴.

Innym czynnikiem jest relacja między czynem współukarany a czynem następczym w kontekście jedności czynu. Trafnie wypowiada się w tym aspekcie Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 2 października 2007 r., stwierdzając, że przyjęcie, iż czyn stanowi współukarany czyn następczy nie daje podstawy do umorzenia postępowania w tej części. Czyn następczy w sensie prawnym tworzy z czynem głównym określoną całość, prawną jedność. Umarzanie postępowania, co do części czynu potraktowanej jako czyn następczy, byłoby naruszeniem zasady jedności czynu. Prawidłowym rozwiązaniem zaistniałej sytuacji jest przypisanie sprawcy czynu głównego z odpowiednim zaznaczeniem, iż czyn ten obejmuje również inny czyn potraktowany przez sąd jako następczy²⁵.

Na kolejne przedmiotowe czynniki wskazuje Sąd Apelacyjny w Gdańsku, podnosząc, że przyjęcie odmiennej kwalifikacji prawnej czynu nie otwiera możliwości ponownego postępowania. Nowe postępowanie nie jest także dopuszczalne w razie uprzedniego niepełnego rozpoznania sprawy. Powaga rzeczy osądzonej nie pozwala na ponowne postępowanie przeciwko tej samej osobie o ten sam przedmiot odpowiedzialności prawnej, innymi słowy - o ten sam czyn w znaczeniu prawnym²⁶. Sąd Najwyższy słusznie zaznacza, że stan powagi rzeczy osądzonej tworzy tylko tożsamość nowych faktów i dowodów stanowiących podstawę wniosków, a nie to, że podstawy są niemalże identyczne²⁷. W odniesieniu do tytułowej problematyki słusznie M. Rogalski wskazuje, że obowiązywanie zasady *ne bis in idem* wynika jednak przede wszystkim z treści art. 17§1 pkt. 7 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem, gdy postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby

I KZP 29/01, OSNKW 2002/1-2/2; P. Kardas, *Okoliczności wyłączające przestępność lub karalność zachowania a konstrukcja czynu ciągłego*, Prok. i Pr. 2008, nr 1, s. 5-31.

²⁴ Postanowienie SN z dnia 27 września 2013 r., sygn. II KK 221/13, LEX nr 1375162, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 września 2010 r., sygn. II AKa 85/10, LEX nr 677927; P. Kardas, *Res iudicata a konstrukcja czynu ciągłego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 2, s. 53-99; M. Maraszek, *Glosa do wyroku SN z dnia 22 stycznia 2014 r.*, III KK 440/13, LEX/el. 2014; M. Rogalski, *Glosa do uchwały SN z dnia 15 czerwca 2007 r.*, I KZP 15/07, OSP 2008, nr 2, poz. 15; M. Rogalski, *Tożsamość...*, *op. cit.*, s. 49-64.

²⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 października 2007 r., sygn. II AKa 211/07, LEX nr 357209; D. Drejewicz, *Glosa do wyroku SN z dnia 16 listopada 2009 r.*, IV KK 98/09, PiP 2011, nr 3, s. 132-137.

²⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 16 stycznia 2013 r., sygn. II AKa 441/12, „Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku” 2013/3/168-171; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 11 sierpnia 2009 r., sygn. II AKa 132/09; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 października 2008 r., sygn. IV KK 118/08, LEX nr 469410.

²⁷ Postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2004 r., sygn. IV Kz 57/04, OSNwSK 2004/1/2417.

zostało prawomocnie zakończone, nie można wszcząć postępowania, a wszczęte należy umorzyć. Przepis ten formułuje więc wprost zakaz ponownego prowadzenia postępowania w tej samej sprawie. Zakaz *ne bis in idem* oznacza, że nie tylko nie można wymierzyć ponownie w tej samej sprawie kary, ale w ogóle nie można wszcząć i prowadzić postępowania²⁸.

Tytułowa problematyka dotyczy także relacji między odpowiedzialnością karną a odpowiedzialnością administracyjną. M. Rogalski trafnie podnosi, że o charakterze postępowania, w ramach którego dochodzi do wymierzenia sankcji o charakterze administracyjnym, dublującej sankcję o charakterze penalnym, decydować musi nie tylko rodzaj i charakter prawny wymierzonej sankcji, ale także funkcja, jaką pełnią oba wchodzące w grę reżimy odpowiedzialności²⁹. Kontynuując swoje stanowisko M. Rogalski podaje przykład: Nie można traktować obligatoryjnego cofnięcia pozwolenia na broń jako kary dodatkowej wobec kary orzeczonej przez sąd karny za popełnienie przestępstw przeciwko zdrowiu, życiu lub mieniu; nie można również traktować jej nałożenia jako powtórnego ukarania za ten sam czyn, prowadzącego do złamania zasady *ne bis in idem*³⁰.

Podsumowując należy podkreślić, że w sytuacji, gdy prawomocne umorzenie w fazie *in rem* postępowania przygotowawczego doprowadziło do wygaśnięcia skargi publicznej, a nie zastosowano instytucji procesowych pozwalających na jej odzyskanie, prokurator nie dysponuje już prawem do oskarżania. Uprzednie prawomocne umorzenie postępowania przygotowawczego bez zastosowania instytucji przewidzianych w art. 327§1 i § 2 k.p.k. i art. 328 k.p.k. nie pozwala już kontynuowania czynności procesowych w ramach dotychczasowego postępowania lub ich przeprowadzania w innym postępowaniu³¹. Nie można umorzyć postępowania np. z powodu śmierci podejrzanego w sytuacji, gdy zostanie stwierdzone, że działał on w granicach obrony koniecznej, gdyż wówczas przyczyną umorzenia może być stanowienie przez ustawę, że sprawca nie popełnia przestępstwa (art. 17§1 pkt. 2 k.p.k.). W wypadku, gdy nie wykryto sprawcy, umorzenie postępowania z powodu niewykrycia sprawy może nastąpić tylko wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że przestępstwo zaistniało, a więc nie wchodzi w grę przyczyny wymienione w art. 17§1 pkt. 1-4, 6, 10 lub abolicja; w razie wystąpienia którejkolwiek z tych przyczyn ma ona pierwszeństwo przed niewykryciem sprawcy. W pełni należy podzielić

²⁸ M. Rogalski, *Zasada...*, op. cit., s. 75.

²⁹ M. Rogalski, *Odpowiedzialność karna a odpowiedzialność administracyjna*, „Ius Novum” 2014, nr 1, s. 66-80.

³⁰ Tamże.

³¹ Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 listopada 2013 r., sygn. IV Ka 67/13, LEX nr 1715357.

pogląd, że przy zbiegu braku ustawowych znamion czynu zabronionego i przedawnienia wskazuje się tę pierwszą, gdyż nie może wygasnąć karalność czynu, który nie jest przestępstwem³².

III. Podsumowanie

Przedstawione w niniejszym artykule czynniki opisane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych stanowią ważne wskazania, na które należy zwrócić uwagę w celu zachowania skuteczności w aspekcie wpływu tych czynników na dopuszczalność wszczęcia i prowadzenia podjętego postępowania przygotowawczego, zakresu jego prowadzenia oraz skuteczności wykorzystania jego wyników oraz stanowią podstawę debaty na tytułowy temat.

Bibliografia

Orzecznictwo

- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lipca 2018 r., sygn. III AKa 13918, LEX nr 2524904.
- Postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2018 r., sygn. III Ko 71/17, LEX nr 2434423.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 grudnia 2017 r., sygn. III AKa 298/16, LEX nr 2423353.
- Postanowienie SN z dnia 25 października 2017 r., sygn. IV KK 85/17, LEX nr 2427177.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 października 2017 r., sygn. III AKz 618/17, „Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach” 2017/4/14.
- Postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. V KK 172/17, LEX nr 2350676.
- Postanowienie SN z dnia 30 maja 2017 r., sygn. IV KK 171/17, LEX nr 2327875.
- Postanowienie SN z dnia 28 lutego 2017 r., sygn. III Ko 75/16, LEX nr 2238694.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r., sygn. II AKa 367/15, LEX nr 2071581.
- Postanowienie SN z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. V KK 281/15, LEX nr 1946390.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. II AKa 155/15, LEX nr 2019905.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II AKa 328/14, LEX nr 1621280.
- Wyrok SN z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. II KK 109/14, „Biuletyn Prawa Karnego” 2015/1/12-18.

³² R.A. Stefański, *Zbieg...*, op. cit., s. 70-78.

- Postanowienie SN z dnia 27 września 2013 r., sygn. II KK 221/13, LEX nr 1375162.
- Wyrok Sadu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 lipca 2013 r., sygn. II Ko 87/13, KZS 2013, nr 7-8, poz. 48.
- Wyrok SN z dnia 19 lutego 2013 r., sygn. II KK 23/13, LEX nr 1277707.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 2 czerwca 2014 r., sygn. II AKa 38/14, LEX nr 1477302.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 listopada 2013 r., sygn. IV Ka 67/13, LEX nr 1715357.
- Postanowienie SN z dnia 1 marca 2013 r., sygn. V KK 394/12, LEX nr 1294462.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 16 stycznia 2013 r., sygn. II AKa 441/12, „Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku” 2013/3/168-171.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 listopada 2012 r., sygn. II AKa 89/12, LEX nr 1237951.
- Postanowienie SN z dnia 25 października 2012 r., sygn. IV KK 87/12, LEX nr 1226759.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 września 2012 r., sygn. II AKa 264/12, KZS 2013, nr 4, poz. 48.
- Wyrok SN z dnia 13 października 2011 r., sygn. IV KK 193/11, LEX nr 1027190.
- Wyrok SN z dnia 5 stycznia 2011 r., sygn. V KK 64/10, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Wojskowa” 2011/2/14.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2012 r., sygn. II Aka 69/12, LEX nr 1237100.
- Postanowienie SN z dnia 21 sierpnia 2012 r., sygn. III KK 217/12.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 grudnia 2010 r., sygn. II AKa 191/10, KZS 2011, nr 4, poz. 37.
- Wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2010 r., sygn. II KK 186/10, LEX nr 619624.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 lipca 2010 r., sygn. II AKa 138/10, KZS 2010, nr 12, poz. 54.
- Postanowienie SN z dnia 19 października 2010 r., sygn. III KK 97/10, LEX nr 846041.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 września 2010 r., sygn. II AKa 85/10, LEX nr 677927.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 lipca 2010 r., sygn. II AKa 55/10, LEX nr 628242.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego z Lublinie z dnia 11 sierpnia 2009 r., sygn. II AKa 132/09.
- Wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., sygn. V KK 4/09, LEX nr 486533.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 października 2008 r., sygn. IV KK 118/08, LEX nr 469410.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 października 2007 r., sygn. II AKa 211/07, LEX nr 357209.

- Postanowienie SN z dnia 23 sierpnia 2007 r., sygn. IV KK 206/07, „Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych” 2007, nr 1, poz. 1856.
- Wyrok SN z dnia 26 lipca 2007 r., sygn. IV KK 153/07, OSNwSK 2007/1/1735.
- Wyrok SN z dnia 25 maja 2005 r., sygn. III KK 95/05, OSNwSK 2005/1/1061.
- Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 1 marca 2005 r., sygn. II AKO 12/05, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2005, nr 3, poz. 27.
- Postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2004 r., sygn. IV Kz 57/04, OSNwSK 2004/1/2417.
- Uchwała SN z dnia 21 listopada 2001 r., sygn. I KZP 29/01, OSNKW 2002/1-2/2.
- Postanowienie SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., sygn. V KKN 111/01, LEX nr 51844.

Literatura

- Drejewicz D., *Glosa do wyroku SN z dnia 16 listopada 2009 r., IV KK 98/09*, PiP 2011, nr 3.
- Kardas P., *Okoliczności wyłączające przestępność lub karalność zachowania a konstrukcja czynu ciągłego*, Prok. i Pr. 2008, nr 1.
- Kardas P., *Res iudicata a konstrukcja czynu ciągłego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 2.
- Maraszek M., *Glosa do wyroku SN z dnia 22 stycznia 2014 r., III KK 440/13*, LEX/el. 2014.
- Rogalski M., *Odpowiedzialność karna a odpowiedzialność administracyjna*, „Ius Novum” 2014, nr 1.
- Rogalski M., *Glosa do postanowienia SN z dnia 28 października 2009 r., I KZP 21/09*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2011, nr 1, poz. 1.
- Rogalski M., *Glosa do uchwały SN z dnia 15 czerwca 2007 r., I KZP 15/07*, OSP 2008, nr 2, poz. 15.
- Rogalski M., *Zasada ne bis in idem w polskim procesie karnym*, „Studia Prawnicze” 2007, nr 2.
- Rogalski M., *Tożsamość czynu w procesie karnym*, „Państwo i Prawo” 2005, nr 6.
- Stefański R.A., *Zbieg przyczyn umorzenia postępowania przygotowawczego*, „Prokuratura i Prawo” 2000, nr 4.

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest prezentacja czynników dotyczących podjęcia na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Prezentacja omawianej tematyki zostanie przedstawiona w aspekcie wpływu tych czynników na dopuszczalność wszczęcia i prowadzenia tego postępowania, zakresu jego prowadzenia oraz skuteczności wykorzystania jego wyników.

SŁOWA KLUCZOWE: wyroki sądowe, wszczęcie postępowania karnego, podjęcie postępowania przygotowawczego, Sąd Najwyższy, sądy powszechne.

Summary

The aim of this article is to present factors, which are connected with taking decision about resume preparatory criminal proceedings. Presentation of these factors is based on analysis judgments by Supreme Court and common courts in Poland. These analysis concentrate with factor affecting the initiate and conduct criminal proceedings, scope of course that proceedings and criminal effectiveness in used of results.

KEY WORDS: judicial decisions, to initiate criminal proceedings, to resume preparatory criminal proceedings, Supreme Court, common courts.

Nota o autorze

Dr Karol Juszka - Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie ul. Podchorążych 2 30-084 Kraków. Główne dziedziny działalności naukowej - formy wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności, środki poddania sprawcy próbie, wymiar kary, prawa człowieka, czynności procesowo-kryminalistyczne. e-mail: karol.juszka@gmail.com